

פניני הפרשה

כי-תבוא

עלון מס'

1004

שנה כ' התשע"ט

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. ניידי: 052-7654216

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

המפתח לכל הברכות

ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגוך כי תשמע בקול ה' אלוקיך – פירש האבן עזרא "ובאו עליך" – שיבואו מעצמם, "והשיגוך" – גם אם לא תבקשם, שלא תצטרך להתייגע להשיג הברכות. ע"כ. ועדיין יש להבין את הלשון "והשיגוך", וכי יש אדם הבורח מהברכה שהיא צריכה לרדוף אחריו?

בספר "ישועות יעקב" מבאר בשם ספר "העיקרים" במשל לאדם שגזרו עליו שתבואתו תצליח, אך כמובן הכל תלוי אם הוא יזרע. אם לא יזרע, אפילו יגזרו עליו שיצליח וירויה כל הון שבעולם, לא יזכה בזה בלא השקעה מצדו. כן הדבר בברכות. הזריעה של הברכות והמפתח להם – זו התפלה. שהרי יש לשאול כיצד מועילה התפלה, ממה נפשך אם נגזר על האדם טובה, למה צריך תפלה? אלא, גם אם הטובה והברכה מגיעה לאדם, כדי להתקרב לברכה, יש להתקרב למלכו של עולם, וזה על ידי תפלה בהכנה גדולה. וכמבואר בשלחן ערוך (סי' צ"ח) שידמה המתפלל כאילו שכינה כנגדו ומחשבתו תהיה זכה, ויסדר דבריו כמדבר לפני מלך, ובוה הוא מתקרב למלך ומפשיט מעליו כל ענייני הנשמיות, "כי אין לבוא אל המלך בלבוש שק".

וזהו כוונת הכתוב: "ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגוך כי תשמע בקול ה' אלוקיך", כשתתקרב לברכה על ידי דביקות בבוא ולא תברח ממנה – תזכה לכל השפע המונח לך כפי שגזרו מן השמים.

מסופר על הבעש"ט שבקש מכמה מתלמידיו להצטרף אליו לנסיעה במוצאי שבת קודש. והנה אחרי נסיעה, הגיעו לביתו של כפרי אחד. כשראה בעל האכסניה אנשי צורה קרבים אל ביתו, שמח מאד ומיד ביקש לערוך לפניו סעודה. בקשו איפוא שיכין סעודת מלוח מלכה, והניח להם מה שנשאר ממטעמי השבת. אך הנה פנה אליו הבעש"ט וטען בפניו כי אין די בכך ועליו להוסיף עוד. פנה האיש לחפש עוד מאכלים ואף לוהה כסף מהשכנים על מנת לקנות, אך ראה כי אפס כסף. לא ידע את נפשו, ומרוב צער התכנס בפינת הבית והתחיל לבכות ולהתפלל: "רבש"ע! עזור לי שאוכל לתת לאורחים". אחרי שסעודת מלוח מלכה הסתיימה, חזרו הבעש"ט ותלמידיו, והמה תמהו על מעשיו של רבם, אך ידעו כי יש דברים בגו. לשנה אחרת, לקחם לאותו כפרי, והנה התפלאו לגלות אדם עשיר מלא ברכת ה'. שאלו את הכפרי "הכיצד?" והשיב להם בשמחה כי מהביקור הקודם שלהם האירה לו ההצלחה פנים. שטחו התלמידים את פליאתם בפני רבם, אשר ביאר להם את הדבר בחיוב: "מן השמים רצו להשפיע על אותו יהודי טובה וברכה, אך תמיד הוא הסתפק במה שיש לו ולא התפלל. היתה חסרה אפוא תפלתו ואני עוררתיו לכך, ועל ידי זה קיבל את הברכה אשר עיניכם רואות".

לא תהו בראי

מערות האף

האוויר הנכנס למערות האף, מתערבל במדפים ובא במגע עם קירות המערה. החלקיקים המזהמים שבאוויר נדבקים לקירות המצופים ריר צמיג. הריר מפונה לכיוון הנחיריים על ידי שערות זעירות של תאי הרירית. פגיעת האוויר בקירות מחממת את האוויר לקראת כניסתו להמשך מעברי האוויר בתוך הגוף.

עצה טובה

לבעלי תקיעה, מומלץ לא לתת את השופר לאנשים אחרים כדי לנסות לתקוע (מלבד הבעיה ההלכתית בר"ה). לפעמים המנסים למיניהם אינם מיומנים די הצורך והשופר מתמלא ברוק, דבר המפריע לפעילות אחר כך. כמו כן, מאוד יש להיזהר מפילת השופר על הקרקע. החומר הקרני שבו עלול להתנפץ בדיוק כמו כל כלי קרמיקה וזכוכית. (מר שמעון קינן הי"ו בעל מפעל "קול שופר").

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סעדון זצ"ל

"אשרי מי שלא יאבד לילותיו בשינה ויתעורר לבקש ולעורר הרחמים לכבוד השכינה ועם ישראל. אבל צריך לזהר שלא יבואו לקלקל על ידי זה זמן התפלה שתהיה בזמנה אחר עמוד השחר, ולא יהיה ח"ו כמצוה הגוררת עבירה, שעל ידי חסרון השינה לא יתפלל כראוי" ("מגיד חדשות" ח"ט דרוש נ"ח).

ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלהיך ולביתך וגו' – במדרש (תנחומא פרשת ראה סימן י"א): אין טוב אלא תורה, לפיכך משה מזהיר את ישראל ואומר להם עשר בשביל שתתעשר. ע"כ. ונראה בס"ד להסביר על פי מה שדרשו במדרש תנחומא על הפסוק עשר תעשר, אם תעשר – מוטב, ואם לאו – סוף שיצא עשיו איש שדה. ע"כ. ובספר דבר הווה ביאר מדרש זה על פי מה שיש להקשות דאיך יש לישראל עוה"ז, הרי יעקב ועשיו חלקו ביניהם עוה"ז ועוה"ב, ונטל יעקב עוה"ב ועשיו את עוה"ז. ותירצו דע"י קיום התורה והמצוות אנו זוכים בטוב עוה"ז. ועל פי זה כתב הרב ז"ל לפרש כוונת מאמר המדרש עשר תעשר לקיום התורה כדי לזכות בטוב העוה"ז, כמו שכתוב ויתן להם ארצות גוים וגו' בעבור ישמרו חקיו וגו' (תהלים ק"ה מ"ד – מ"ה), וזה מה שדרשו: אם תעשר – מוטב, שאז תזכה בטוב העולם הזה, ואם לאו – סוף שיצא עשיו איש שדה למעון שעוה"ז שלו, ואז אין אתם יכולים ליהנות מעוה"ז. עכת"ד בקצור נמריץ. ונראה לענ"ד להשוות מה שדרשו חז"ל (תענית דף ט' ע"א) את הפסוק עשר תעשר, עשר בשביל שתתעשר, ומה שדרשו בתנחומא, דהכל חד הוא, ומשניהם תשובה מוצאת על השאלה איך שייך לישראל עושר וטוב עוה"ז, והתשובה: ע"י מעשרות וע"י קיום התורה והמצוות. ולפי זה יובן מה שכתוב בסוף ענין הבכורים "ושמחת בכל הטוב" – זה תורה, שנאמר כי לקח טוב נתתי לכם תורתנו אל תעזובו (משלי ד' ב). ועל כן עומד משה ומזהיר לישראל עשר בשביל שתתעשר, שאם לא נלמד תורה ולא נקיים מצוות לא נוכל לזכות בעוה"ז, ועל כן אומר משה שהדרך היחידה ליהנות מהעולם הזה הוא על ידי מעשר, עשר בשביל שתתעשר, אך תשמח בכל הטוב ותלמד תורה ועל ידי זה יהיה לך עושר העוה"ז. וברור שהמדרש הנ"ל לפיכך משה וכו' עומד על סמיכות הפסוקים "ושמחת בכל הטוב" ו"כי תכלה לעשר" וגו'. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

נקודת חן / עובדיה חן

שמחה במחשבה תחילה

עצב? ממשיכה התורה ואומרת: "אשר נתן לך ה' אלוקיך!", זכור כי הנותן לך הוא ה' אלוקיך – בוראך ואוהבך. כיצד יתכן שמי שאוהבך והוא כל יכול שלא חסר לו מאומה, לא נותן לך מה שאתה זקוק לו? אין ספק כי זאת משום שחכמתו וראייתו גבוהה מראייתנו, ויודע הוא כי כך טוב לנו ביותר.

ועוד מסר חשוב נכלל במלות הפסוק: התבונן במי שנתן לך את כל הטוב. אדם המקבל גביע כסף מהמלך, יותר משהוא שמח בגביע הכסף מצד ערכו הממוני, שש ומתפאר הוא בכך שזכה לקבל מתנה מהמלך, וזהו: "ושמחת בכל הטוב, אשר נתן לך ה' אלוקיך"!

שמחת החיים תלויה איפוא בהתבוננות נכונה. פתגם עתיק אומר: "החיים מורכבים משני חלקים - 10% הם הדברים שקורים לך, ו-90% זו הבחירה שלך איך להתייחס אליהם".

ואכן, נאמר בתהלים: "עבדו את ה' בשמחה" (תהלים ק, ב). "בשמחה" אותיות "מחשבה". השמחה היא רגש ומחשבה היא שכל, ובכל זאת שתיהן מורכבות מאותן אותיות, ללמדנו ששמחת אמת מושגת על ידי התבוננות מחשבתית נכונה.

המביט על העולם בעין רעה מביא את העונש שלו על עצמו במו ידיו. הוא חי בגהינם שברא לעצמו. ואילו המביט בעין טובה, מרגיש את הזכות ואת האושר לחיות בעולם שגם אם אינו מושלם, הוא מסוגל לטעום בו טעם גן עדן.

מורה נכנס לכתה ומציג בפני תלמידיו גליון נייר חלק, כשבמרכזו מתנוססת נקודה שחורה זעירה וכמעט בלתי נראית. "העבירו את הגליון ביניכם", מורה המורה, "אמרו נא לי, מה אתם רואים?". התלמידים מתבוננים בדף בזה אחר זה, כשהסבב מסתיים כולם עונים כאחד: "נקודה שחורה". המורה מאוכזב ממש: "גליון נייר לבן וצח מונח למול עיניכם. למעלה מתשעים ותשעה אחוזים של לבן ונקי. כל מה שהנכם רואים זו רק הנקודה השחורה!..."

*

יש להבין כיצד מצוה אותנו התורה בפרשה "ושמחת בכל הטוב", וכי ניתן לצוות על השמחה שמקומה ברגש ולא בשכל?

הגאון רבי זמיר כהן שליט"א מוצא ברובד הפנימי של הפסוק הדרכה כיצד ניתן להיות בשמחה תמידית בכל עת ובכל מצב.

ראשית, "ושמחת בכל הטוב" – התבונן בכל הטוב שיש לך, ותגלה שיש הרבה טוב: היכולת לראות, לשמוע, לדבר, מיטה לישון, בגד ללבוש ושאר צרכים הכרחיים. למעשה, המעט המעציב אותך, הוא קטן מאוד ביחס לכל נכסיך האמיתיים. וכי בעבור המעט החסר יש להיכנס לעצבות? לפיכך מדגישה התורה: "ושמחת בכל הטוב" – שים דגש על מה שיש, ולא על מה שאין.

ושמא תאמר: הלא עדיין יש לי מעט רע הגורם לי

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

למען ציון לא אחשה

בזבחים לא אומר כדברי כבודו, הוא אומר הפוך...".
הס הושלך בהיכל. אם אכן רש"י אומר הפוך, הרי
שכל מהלך השיעור קורס כמגדל קלפים...

"לא יכול להיות", ביטל האורח מאמריקה את
ההצעה ונפנה להמשיך את שיעורו.

אלא שראש הישיבה רבי עזרא עטיה הציע: "נתי
ספר ונחזי" (נביא את הספר ונראה). הגמרא הובאה,
ואכן מתברר שהרב אליהו צדק, וכל המערכה בטעות
יסודה.

מה עושים כעת? כל השיעור נפל. מה יגיד כעת ראש
הישיבה לפני התלמידים מארץ ישראל?...

גמגם ראש הישיבה מאמריקה ואמר לתלמידים:
"טוב, אז אני אומר את השעור כאילו לא היה רש"י
כזה בזבחים..." והמשיך.

או אז רמז רבי עזרא עטיה לרב אליהו שזה מספיק.
האורח כבר למד את מה שהיה צריך ללמוד. הוא לא
יזלזל עוד בתורת ארץ ישראל ובלומדיה...

פעם אחת הגיע לישיבת "פורת יוסף" אחד מגדולי
ראשי הישיבות באמריקה. בימים ההם היחס מצד
היהודים באמריקה כלפי היהודים בארץ ישראל היה
יחס של רחמנות, וראש הישיבה מרן הגאון רבי עזרא
עטיה זצ"ל חש שראש הישיבה האמריקאי מזלזל מעט
בלומדי התורה של ארץ ישראל.

כיון שחש לכבודה של ארץ ישראל, זימן אליו רבי
עזרא שלשה מבחירי תלמידיו, הגאונים רבי מרדכי
אליהו, רבי ציון לוי ורבי בן ציון אבא שאול, ואמר
להם: "בדרך כלל כשמגיע אורח חשוב לישיבה, אני
מבקש מכם לשתוק ולא להקשות עליו. אבל הפעם
ראיתי שאותו ראש ישיבה סבור שבארץ ישראל לא
יודעים ללמוד, לכן אבקש מכם שהפעם תראו את
כוחכם..."

אותו ראש ישיבה אמריקאי הציב בתחילת שיעורו כמה
קושיות קשות על רש"י בזבחים, והחל לבאר מהלך
שיתרץ את כל הקושיות.

אלא שרבי מרדכי אליהו שהיה בימים ההם צנום
ביותר, הצביע והעיר בענוה: "במחילה, אבל רש"י

מגילה עפ"ה (ר"ת עלון פניני הפרשה) / מכתבים למערכת

מכתבי ברכה שהגיעונו לרגל גליון האלף

שמחה גדולה בהופעת גליון "האלף" בפרשתנו פרשת עקב, בה נאמר (דברים ז', י"ג) "שגר אלפיך", וזהו מרמז
שכת"ר שליט"א שיגר לנו כעת גליון האלף, וכן מרמז שהקב"ה "ישגר לכם עוד אלפי" גליונות, להוציא לאור לזיכוי
הרבים ברוב עוז.

והנה כתוב בשיר השירים (ח', י"ב): "האלף לך שלמה", וס"ת מלים אלו כמו ר"ת: "פניני ה'פרשה כ'ולם", מרמז
שכולם מעיינים ונהנים מאלף הגליונות "פניני הפרשה" שיצאו לאור עד כה ב"ה, שמושלמים בדברי תורה מתוקים
מדבש ונופת צופים, וכן משו"ת המאלף מאד ממרן הגאון האדיר כל רז לא אניס ליה כש"ת רבי מאיר מאזוז שליט"א,
ועוד מדורים נחמדים ונפלאים כדרכו בקודש.

בברכת כהנים באהבה להמשך הרבצת תורה ברוב עוז כעתירת

גמליאל הכהן רבינוביץ

מח"ס "גם אני אודך"

*

ברכות נאמנות לרגל ש'ר האלף. יהי רצון שתזכו להמשיך בדרך זו עוד רבות בשנים, לזיכוי הרבים.

ביקר

הרב יצחק ברדע

*

יישר כח על גליון האלף!

הדברים ממש נפלאים ומתוקים.

"חן המקום". לענ"ד מקומם יאה בכלי נאה יותר, במיוחד בזמננו שהעם נמשך ליופי החיצוני אף שאין תוכו כבדו.
וחבל שיפסידו דברים באמת איכותיים ומלאים בפנינים.

בברכה מאיר גבאי

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

שאלה: האם מותר לשיר ולשמוע שיר חסידי הלקוח משיר השירים (כמו "שובי שובי השולמית", ו"השבעתי אתכם")?

תשובה: אם יש לפייטנים או למחברי השיר (בערבים חסידיים) כוונה אחרת, יש להתרחק משיר כזה, וד"ל.

שאלה: אדם המשמח חתן וכלה על ידי תקיעה בשופר, האם יש בכך זלזול במצות שופר? תשובה: אין בכך זילותא.

שאלה: כיצד יש לבחור שופר למהדרין? תשובה: לבדוק אצל הרבנים. יש כמה רמאים שעושים מלאי על גבי מלאי בשופרות. צריך ללכת אצל מומחה שיבדוק את זה, או לקחת ממקום בטוח בארץ ישראל שיש בו השגחה.

שאלה: יש לנו שופר שעבר אלינו מאבא ומסבא. איכות השופר מצוינת, אך יש בו נקב קטן צמוד לפיה (כ-3 ס"מ מהפיה). האם ניתן לסתום את החור בחומר הנלקח מהשופר עצמו, או שיש צורך לחתוך את השופר עד למקום הנקב? תשובה: עדיף לחתוך, כי יש תנאים רבים בסתימה בש"ע סימן תקפ"ו, ואין לדעת אם יתקיימו בו התנאים.

שאלה: שופר עם נקב סמוך לפיה, ששפשו מהחלק הרחב של השופר וערבבו את האבקה עם דבק לבן פלסטי וסתמו כך את החור, האם השופר כשר? תשובה: זה נקרא נסתם שלא במינו, ואינו כשר רק בשעת הדחק שאין שופר אחר.

שאלה: כתב מרן הש"ע (סי' תק"צ סעי' ד') דבתקיעות דמיושב יעשה שברים ותרועה בנשימה אחת, ובתקיעות דמעומד בשתי נשימות. ושאלתי, האם בתקיעות דמיושב יעשה ברצף אחד ממש או יפסיק מעט בין שברים לתרועה? תשובה: בתקיעות דמיושב – יעשה בנשימה אחת, ומכל מקום יפסיק ביניהם מעט עד כדי נשימה (כך שמעתי מאמה"ג זצ"ל), ובמעומד ינשום מעט, ויהיו תכופים כמה שאפשר.

שאלה: האומרים סליחות בחצות ליל ערב ראש השנה, האם יכולים לומר התרת נדרים מיד אחר הסליחות בלילה, במקום בבוקר אחרי שחרית, או שזמן ההתרה הוא רק ביום? תשובה: אפשר בלילה (עיין בש"ע יו"ד סי' רכ"ח ס"ג). וכן ראיתי בג'רבא כשהייתי שם בערב יוהכ"פ התשכ"ו.

שאלה: האם מומלץ להתענות בערב ראש השנה, ואם כן האם כדאי להשלים התענית, או שעדיף לשתות משהו קודם תפלת מנחה כדי שלא להכנס לשנה החדשה בתענית? תשובה: אם שתית, אין זו תענית. עדיף לעשות תענית דבור בערב ראש השנה, או להוסיף מצוות לשנה החדשה. פעם אחת עבדתי על הגהת ספר בכללי העיבור (לאחד מחכמי הדור) ביום ער"ה, ללא תמורה, רק לעשות גמ"ח ולהוסיף זכויות.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ עזיזי בר כמונה לבית חדוק ז"ל

לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ רבי יצחק בן רחל זצ"ל